

Κριτική επισκόπηση του Εξωδικαστικού Μηχανισμού Ρύθμισης Οφειλών Επιχειρήσεων (Ν. 4469/2017)

Τον τελευταίο χρόνο, τόσο οι επιχειρήσεις όσο και εμείς οι Διαμεσολαβητές αναμέναμε υπομονετικά, με πολύ μεγάλο ενδιαφέρον και αγωνία την ψήφιση του νόμου για τον Εξωδικαστικό Μηχανισμό Ρύθμισης Οφειλών των επιχειρήσεων.

Πρόκειται για το νόμο 4469/2017 που δημοσιεύθηκε στις 3 Μαΐου και θα ξεκινήσει να εφαρμόζεται τρεις μήνες μετά τη δημοσίευσή του, δηλαδή στις 3 Αυγούστου.

Ο νόμος αυτός είναι ιδιαιτέρως τεχνικός, περιέχει, δηλαδή, πολλά νομικά και οικονομικά στοιχεία, τα οποία δεν μπορούν αλλά και δεν επιθυμώ να αναλυθούν στο πλαίσιο του παρόντος κειμένου. Κύριος στόχος μου είναι να αναφέρω ορισμένα βασικά σημεία του νόμου, δίνοντας έμφαση στη διαδικασία που προβλέπεται και πρέπει να ακολουθηθεί από τις επιχειρήσεις και στη συνάφεια που αυτή έχει (ή δεν έχει) με τη διαδικασία της Διαμεσολάβησης του ν. 3898/2010. Άλλωστε, αυτός ακριβώς ο εξωδικαστικός χαρακτήρας της διαδικασίας είναι το καινούριο και διαφορετικό στοιχείο που κομίζει ο εν λόγω νόμος σε σχέση με άλλους νόμους που στοχεύουν επίσης στην εξυγίανση και διάσωση των επιχειρήσεων.

Πρέπει, λοιπόν, εξ αρχής να διευκρινιστεί ότι η διαδικασία που προβλέπεται στον ν. 4469/2017, αν και εξωδικαστική, δεν αφορά και δεν αποτυπώνει τη Διαμεσολάβηση του ν. 3898/2010. Ναι μεν υπάρχουν δύο πλευρές (ο οφειλέτης και οι πιστωτές), υπάρχει ένα τρίτο πρόσωπο, ο οποίος είναι Διαπιστευμένος Διαμεσολαβητής του Υπουργείου Δικαιοσύνης, υπάρχει διαπραγμάτευση μεταξύ των δύο πλευρών με τη συμβολή αυτού του τρίτου προσώπου, ο οποίος στο νόμο ονομάζεται Συντονιστής, ωστόσο ο Συντονιστής αυτός δεν καλείται να εκτελέσει τα καθήκοντα του Διαμεσολαβητή, όπως προσδιορίζονται στο νόμο για τη διαμεσολάβηση, αλλά τα καθήκοντα που περιγράφονται στο συγκεκριμένο νόμο, ο οποίος θεσπίζει μία ειδική εξωδικαστική διαδικασία. Η διαδικασία αυτή διέπεται από διατάξεις με υποχρεωτικό χαρακτήρα, οι οποίες

διαμορφώνουν ένα αυστηρό και περιορισμένο πλαίσιο παρά ένα ευέλικτο και ελεύθερο, όπως το γνωρίζουμε στη Διαμεσολάβηση. Είναι πολύ σημαντικό να καταστεί αυτό σαφές στο ευρύ κοινό, προκειμένου να μην υπάρξει σύγχυση μεταξύ των δύο διαδικασιών. Υπάρχουν, βέβαια, κοινά σημεία και κοινές αρχές με τη Διαμεσολάβηση, τις οποίες θα προσπαθήσω να αναδείξω κατωτέρω, αλλά ο εξωδικαστικός μηχανισμός δεν είναι και δεν ταυτίζεται με τη Διαμεσολάβηση.

Θεωρείται, ωστόσο, μείζονος σημασίας η επιλογή του νομοθέτη να ρυθμίσει (ανεξαρτήτως του αν θα το επιτύχει ή όχι), ένα τόσο σημαντικό οικονομικό και κοινωνικό ζήτημα, καταφεύγοντας σε μία σύγχρονη, εναλλακτική, εξωδικαστική μέθοδο αντί της προσφυγής στο Δικαστήριο, η οποία είναι γνωστό σε όλους πόσο χρονοβόρα και ψυχοφθόρα είναι. Και μόνο γι' αυτό, ο νόμος 4469/2017 έχει ξεχωριστή σημασία και εντάσσεται στην ευρύτερη και γενικευμένη προσπάθεια προώθησης των εναλλακτικών τρόπων εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών, η οποία αγκαλιάζεται από ολοένα και περισσότερους φορείς και εξελίσσεται σε εθνική στρατηγική.

Ο οφειλέτης, λοιπόν, δυνάμει αυτού του νόμου, δεν χρειάζεται να καταθέσει αγωγή ούτε να απευθυνθεί στο Δικαστήριο για να επιλύσει τη διαφορά του με τους πιστωτές. Σε αντίθεση με τους οφειλέτες που υπάγονται στο νόμο Κατσέλη (όσους δηλαδή δεν ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα και δεν είναι έμποροι), για τους οποίους ο νόμος προβλέπει μία αμιγώς δικαστική διαδικασία, για τις επιχειρήσεις, ο νομοθέτης επιλέγει μία άλλη οδό, εξωδικαστική, η οποία διεξάγεται με τη συμβολή του Συντονιστή.

Βασικός στόχος της επιλογής αυτής του νομοθέτη, ήταν η επιτάχυνση της διαδικασίας οικονομικής εξυγίανσης των επιχειρήσεων, από την οποία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό και το μέλλον της οικονομίας της χώρας. Αν σκεφτούμε ότι οι αιτήσεις του νόμου Κατσέλη, λόγω υπερφόρτωσης των Ειρηνοδικείων, προσδιορίζονταν να συζητηθούν ακόμα και 10 έτη μετά την κατάθεσή τους, ότι υπόκεινται σε ένδικα μέσα (έφεση, αναίρεση) αλλά και ότι υπάρχει πάντα το ενδεχόμενο αναβολών των δικών, αντιλαμβανόμαστε ότι η δικαστική διαδικασία είναι αναπόφευκτα ιδιαιτέρως χρονοβόρα και κοστοβόρα, οπότε και μη ενδεδειγμένη για το σκοπό του περί ου ο λόγος νόμου.

Ας δούμε, λοιπόν, τι προβλέπει ο εξωδικαστικός μηχανισμός:

Αυτός που αναλαμβάνει να φέρει εις πέρας τη διαδικασία είναι ο Συντονιστής, ο οποίος, όμως, αν και είναι Διαπιστευμένος Διαμεσολαβητής, στερείται από το νόμο της δυνατότητας να διαμεσολαβήσει πραγματικά, να αναλάβει πρωτοβουλίες και να αναπτύξει έναν εν γένει ουσιαστικό ρόλο στη διαπραγμάτευση μεταξύ των μερών. Στην πραγματικότητα, σε αντίθεση με όσα διέρρεαν επί μήνες και προς διάψευση των προσδοκιών μας, ο νόμος επιφυλάσσει στον Συντονιστή έναν εξαιρετικά περιορισμένο και συγκεκριμένο ρόλο, ο οποίος εξαντλείται στην τήρηση των κανόνων της διαδικασίας και στον τυπικό έλεγχο της ορθής και εμπρόθεσμης εφαρμογής της. Ο Συντονιστής δεν μπορεί να βοηθήσει με ουσιαστικό τρόπο τη διαδικασία, τα μέρη και τη διαπραγμάτευση, άρα ούτε και να συμβάλει στην επίτευξη της συμφωνίας. Ο νόμος δεν προβλέπει καν ως υποχρεωτική τη συνάντηση όλων των εμπλεκομένων μερών και τη θέση τους γύρω από το ίδιο τραπέζι, με αποτέλεσμα αυτή να μη λάβει χώρα ποτέ, εάν δεν ζητηθεί από την πλειοψηφία. Σε αυτό το πλαίσιο και με μία διαδικασία που διεξάγεται εξ αποστάσεως, μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας και αποκλειστικά μέσω ανταλλαγής εγγράφων και προτάσεων, ο Συντονιστής (ο οποίος προφανώς ονομάστηκε έτσι όχι τυχαία...) δεν έχει κανένα περιθώριο να εφαρμόσει τις τεχνικές του Διαμεσολαβητή που κατέχει και γνωρίζει, προκειμένου να “φέρει τα μέρη κοντά”.

Παρ’ ολ’ αυτά, υπάγεται και αυτός, όπως και ο Διαμεσολαβητής, σε κώδικα δεοντολογίας, ο οποίος τον δεσμεύει και του απαγορεύει να αναλάβει καθήκοντα σε περίπτωση που διατηρεί κάποιου είδους σχέση με τα μέρη, είτε με τον οφειλέτη, είτε με κάποιον πιστωτή, γεγονός που διασφαλίζει την ανεξαρτησία και αμεροληψία του απέναντι στους συμμετέχοντες στη διαδικασία.

Μία ακόμα διαφορά με τη Διαμεσολάβηση, εντοπίζεται στο ότι ο Συντονιστής δεν επιλέγεται ελεύθερα από τα μέρη (όπως συμβαίνει με το Διαμεσολαβητή), αλλά διορίζεται από την Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (ΕΓΔΙΧ) και από ειδικό μητρώο Συντονιστών το οποίο πρόκειται να συσταθεί. Η ΕΓΔΙΧ είναι μία νέα αρχή, συστάθηκε με τον ν. 4389/2016, εποπτεύεται από το Κυβερνητικό Συμβούλιο Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (ΚΥΣΔΙΧ) και προΐσταται αυτής ο κ. Φώτης Κουρμούσης. Η Ειδική Γραμματεία είναι και η επιβλέπουσα

αρχή των Συντονιστών, μεριμνά δηλαδή για την κατάρτισή τους, την πιστοποίηση της απόδοσής τους και μπορεί ακόμα και να τους διαγράψει από το Μητρώο εάν εκπληρώνουν πλημμελώς ή εκπρόθεσμα τα καθήκοντά τους. Ο Συντονιστής οφείλει να έχει την έδρα του εντός της Περιφερειακής Ενότητας της έδρας του οφειλέτη. Η αμοιβή του συμφωνείται ελεύθερα από τα μέρη και προκαταβάλλεται, ενώ ως ελάχιστη αμοιβή προβλέπεται το ποσό των 200 ή 400 ευρώ, ανάλογα με το αν ο οφειλέτης είναι, αντίστοιχα, μικρή ή μεγάλη επιχείρηση.

Αφού, λοιπόν, ο Συντονιστής αναλάβει και δεν αποποιηθεί το διορισμό του, μελετά την αίτηση του οφειλέτη, τα έγγραφα και την πληρότητά τους και προσκαλεί τους πιστωτές να συμμετέχουν στη διαδικασία. Ο νόμος, όμως, δεν υποχρεώνει κανέναν πιστωτή να συμμετέχει, όποιος θέλει συμμετέχει, όποιος θέλει δεν συμμετέχει. Η διαδικασία εκκινεί μόνο εφόσον υπάρξει απαρτία των πιστωτών και απαρτία υπάρχει όταν δεχθούν να συμμετέχουν όσοι είναι δικαιούχοι τουλάχιστον του 50% του συνόλου των απαιτήσεων κατά του οφειλέτη (εάν για παράδειγμα το σύνολο της οφειλής μίας επιχείρησης είναι 100.000 ευρώ, για να ξεκινήσει η διαδικασία πρέπει να αποδεχθούν την πρόσκληση οι πιστωτές που είναι δικαιούχοι των 50.000 ευρώ τουλάχιστον).

Εάν, λοιπόν, διαπιστωθεί απαρτία, ξεκινά η διαδικασία, διαφορετικά αυτή θεωρείται άκαρπη και ο Συντονιστής συντάσσει πρακτικό αποτυχίας. Επισημαίνεται ότι η παράσταση δικηγόρων σε αυτή τη διαδικασία δεν είναι υποχρεωτική, σε αντίθεση με ό,τι ισχύει στη Διαμεσολάβηση, κατά την οποία οι δικηγόροι των μερών παρίστανται υποχρεωτικά.

Εφόσον υπάρχει απαρτία, λοιπόν, ο Συντονιστής ενημερώνει τα μέρη, αποστέλλει στους πιστωτές όλα τα συνοδευτικά έγγραφα και δίνει προθεσμία για να διοριστεί εμπειρογνώμονας, δηλαδή χρηματοοικονομικός σύμβουλος. Ο εμπειρογνώμονας διορίζεται προαιρετικά στην περίπτωση μικρής επιχείρησης και υποχρεωτικά στην περίπτωση μεγάλης επιχείρησης. Αυτός προβαίνει στην αξιολόγηση της βιωσιμότητας της επιχείρησης, συντάσοντας σχετική έκθεση και (εφόσον του ζητηθεί) στην εκπόνηση σχεδίου αναδιάρθρωσης οφειλών. Τόσο την έκθεση βιωσιμότητας όσο και το σχέδιο αναδιάρθρωσης τα υποβάλλει στο Συντονιστή, ο οποίος ενημερώνει τους πιστωτές και από αυτό το σημείο

ξεκινά η διαπραγμάτευση μεταξύ των μερών, την οποία, όπως αναφέρθηκε, ελέγχει και επιβλέπει ο Συντονιστής.

Η διαπραγμάτευση διεξάγεται σε στάδια και εντός συγκεκριμένων προθεσμιών και περιλαμβάνει την υποβολή προτάσεων και αντιπροτάσεων καθώς και τη διενέργεια ψηφοφορίας επί των προτάσεων που έχουν γίνει αποδεκτές από τον οφειλέτη. Για να εγκριθεί η πρόταση αναδιάρθρωσης οφειλών απαιτείται να συμφωνεί ο οφειλέτης και τα 3/5 των πιστωτών του. Σε αυτή την περίπτωση επιτυγχάνεται συμφωνία και υπογράφεται η λεγόμενη σύμβαση αναδιάρθρωσης οφειλών, διαφορετικά η διαδικασία θεωρείται άκαρπη και συντάσσεται πρακτικό αποτυχίας. Βλέπουμε, λοιπόν, ότι, ελλείψει υποχρεωτικότητας της διαδικασίας, αυτή μπορεί να μην καρποφορήσει, άρα να παύσει καταρχήν σε δύο στάδια: α) στην αρχή, εάν δεν συγκεντρωθεί η απαιτούμενη απαρτία των πιστωτών, οπότε η διαδικασία δεν ξεκινά καθόλου και β) στο τέλος, εάν τα μέρη δεν καταλήξουν σε συμφωνία. Και στις δύο περιπτώσεις, η διαδικασία θεωρείται άκαρπη. Υπάρχει, όμως, και τρίτο στάδιο, κατά το οποίο η αρχικώς επιτευχθείσα συμφωνία μπορεί να ακυρωθεί από το Δικαστήριο, για την οποία γίνεται λόγος αμέσως πιο κάτω.

Όλη η διαδικασία, όπως συμβαίνει και στη Διαμεσολάβηση, είναι εμπιστευτική. Ο νόμος ορίζει ότι όλοι όσοι συμμετέχουν σε αυτή έχουν υποχρέωση εχεμύθειας ως προς την ύπαρξη και το περιεχόμενο των διαπραγματεύσεων και υπογράφουν σχετική δήλωση εμπιστευτικότητας. Η δημοσίευση ή κάθε άλλη κοινοποίηση σε τρίτους εμπιστευτικών πληροφοριών χωρίς την προηγούμενη γραπτή συναίνεση του συνόλου των συμμετεχόντων απαγορεύεται. Μάλιστα, η παραβίαση της εμπιστευτικότητας είναι δυνατό να επιφέρει υποχρέωση αποζημίωσης και χρηματικής ικανοποίησης του παθόντος.

Μία πολύ σημαντική διαφορά σε σχέση με τη Διαμεσολάβηση είναι ότι η συμφωνία των μερών, δύναται να υποβληθεί προς επικύρωση στο Δικαστήριο (συγκεκριμένα στο Πολυμελές Πρωτοδικείο), εφόσον το αιτηθεί κάποιος συμμετέχων στη διαδικασία. Το Δικαστήριο εξετάζει όλες τις ενστάσεις που διατυπώθηκαν κατά το στάδιο της διαπραγμάτευσης από τους πιστωτές που τελικά δεν υπέγραψαν τη σύμβαση, από τη μειοψηφία δηλαδή των πιστωτών και μπορεί είτε να επικυρώσει είτε να ακυρώσει τη συμφωνία. Εάν η συμφωνία

επικυρωθεί είναι εκτελεστή έναντι όλων. Εάν η αίτηση επικύρωσης απορριφθεί, η συμφωνία ακυρώνεται έναντι όλων. Το τρίτο ενδεχόμενο είναι τα μέρη να μην αιτηθούν τη δικαστική επικύρωση, οπότε σε αυτή την περίπτωση, η συμφωνία είναι μεν ισχυρή και δεσμευτική για όλα τα μέρη, αλλά δεν είναι εκτελεστή.

Το σημείο αυτό του νόμου εγείρει ερωτηματικά και χρήζει, κατά τη γνώμη μου, μεγάλης συζήτησης: πώς μία διαδικασία, η οποία επιδιώκει να είναι εξωδικαστική, καταλήγει σε μία διαδικασία δικαστική, καταλήγει δηλαδή σε αυτό που ήθελε εξαρχής να αποφύγει; Είναι αλήθεια ότι ο νόμος περιορίζει αρκετά τους λόγους για τους οποίους το Δικαστήριο μπορεί να μην επικυρώσει τη συμφωνία, δεν παύει, όμως, αυτό να είναι ένα ενδεχόμενο υπαρκτό. Μάλιστα, αν λάβουμε υπόψη ότι προβλέπεται και η δυνατότητα άσκησης έφεσης επί της πρωτόδικης απόφασης, γίνεται αντιληπτό πόση μεγάλη καθυστέρηση επέρχεται μέχρι η συμφωνία να επικυρωθεί οριστικά και αμετάκλητα από το Δικαστήριο ώστε να είναι εκτελεστή.

Η πρόβλεψη δικαστικής επικύρωσης της συμφωνίας έχει πράγματι δεχθεί μεγάλη κριτική. Στη Διαμεσολάβηση, δεν εμπλέκεται το Δικαστήριο. Πρόκειται για μία αμιγώς εξωδικαστική διαδικασία. Η συμφωνία στην οποία καταλήγουν τα μέρη τερματίζει γρήγορα, άμεσα και οριστικά τη διαφορά, καθώς αποκτά ισχύ δικαστικής απόφασης και εκτελεστότητα μόνο με την κατάθεσή της στη γραμματεία του Δικαστηρίου. Εδώ, έχουμε έναν εξωδικαστικό μηχανισμό, ο οποίος λειτουργεί σε ένα παράλληλο επίπεδο με τα Δικαστήρια. Μάλιστα, εκτός από τη δικαστική επικύρωση της συμφωνίας, ο νόμος προβλέπει επίσης τη δυνατότητα των μερών να αιτηθούν και να λάβουν ασφαλιστικά μέτρα για ζητήματα, τα οποία ενώ θα μπορούσαν να προβλέπονται και να λύνονται από τον ίδιο το νόμο, επιλέγεται να λυθούν από τα Δικαστήρια, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την ταχύτητα και το κόστος της διαδικασίας. Κατά τη γνώμη μου, οποιαδήποτε εμπλοκή του Δικαστηρίου σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας μόνο προβλήματα μπορεί να δημιουργήσει και ενδεχομένως να λειτουργήσει και αποθαρρυντικά για τον οφειλέτη. Με αυτό τον τρόπο, ο μηχανισμός, ως μοντέλο επίλυσης διαφορών, απομακρύνεται ακόμα περισσότερο από το θεσμό της Διαμεσολάβησης και μπορώ να πω ότι αυτό υπονομεύεται.

Το ίδιο συμβαίνει και με τη δυνατότητα που δίνεται στους πιστωτές των μεγάλων επιχειρήσεων να αντικαταστήσουν το Συντονιστή που διορίστηκε από την ΕΓΔΙΧ με Συντονιστή της δικής τους επιλογής, όπως επίσης να ορίζουν και άλλο πρόσωπο, μη εγγεγραμμένο καν στο Μητρώο Συντονιστών για να συνεπικουρεί το νέο Συντονιστή στα καθήκοντά του. Η δυνατότητα αυτή θέτει ζήτημα μη τήρησης της ισότητας μεταξύ των μερών καθώς και μη τήρησης της αρχής της αμεροληψίας. Τα μέρη πρέπει στο πλαίσιο κάθε εξωδικαστικής διαδικασίας όχι μόνο να είναι αλλά και να αισθάνονται ισότιμα -όπως ακριβώς αισθάνονται όταν προσφεύγουν στο δικαστήριο- και φρονώ ότι αυτό δεν επιτυγχάνεται με αυτή τη μάλλον άστοχη διάταξη.

Ως προς τις ουσιαστικές διατάξεις του νόμου, έχω ξεχωρίσει μόνο πέντε σημεία, τα οποία θα αναφέρω πολύ συνοπτικά:

1. Ο νόμος ισχύει μέχρι 31/12/2018, έχει δηλαδή έκτακτο και προσωρινό χαρακτήρα.
2. **Η αίτηση υποβάλλεται** στην Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (Ε.Γ.Δ.Ι.Χ) με τη χρήση ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας, από την οποία και θα διεξάγεται όλη η διαδικασία.
3. **Με την αίτηση παρέχεται αυτομάτως από τον οφειλέτη άδεια άρσης του φορολογικού και τραπεζικού απορρήτου, προκειμένου να μπορεί να γίνει διασταύρωση των δεδομένων του από τους συμμετέχοντες.**
4. Όλα τα μέτρα εκτέλεσης κατά του οφειλέτη αναστέλλονται αυτοδικαίως μόνο για 70 ημέρες, οι οποίες ξεκινούν από την αποστολή της πρόσκλησης του συντονιστή προς τους πιστωτές να συμμετέχουν στη διαδικασία.

Το χρονικό αυτό διάστημα προστασίας των 70 ημερών μπορεί είτε να επιμηκυνθεί είτε να περιοριστεί με αίτηση του οφειλέτη ή των πιστωτών, αντίστοιχα, στο Μονομελές Πρωτοδικείο, η οποία (αίτηση) συζητείται με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Το πρόβλημα εδώ είναι το ίδιο: εμπλοκή Δικαστηρίου σημαίνει καθυστέρηση της διαδικασίας και επιπλέον οικονομική επιβάρυνση της επιχείρησης. Κατά τη γνώμη μου, καθ' όλη τη διάρκεια διεξαγωγής της διαδικασίας, ο οφειλέτης θα έπρεπε εκ του νόμου να προστατεύεται από κάθε μέτρο εκτέλεσης, ώστε να μην χρειάζεται να προσφύγει στο Δικαστήριο, αλλά ταυτόχρονα να υπάρχουν και δικλείδες

ασφαλείας ώστε η συνολική διάρκεια του εξωδικαστικού μηχανισμού να μην υπερβαίνει ένα εύλογο χρονικό διάστημα, 4-5 μηνών.

5. Οι πιστωτές μπορούν να αιτηθούν από το Δικαστήριο την ακύρωση της συμφωνίας (εκούσια δικαιοδοσία) ως προς όλους, εάν υπάρχει καθυστέρηση δόσης του οφειλέτη για περισσότερο από 90 ημέρες.

Εκτός από τα τρωτά σημεία του νόμου, ως προς τη διαδικασία, εντοπίζονται και αρκετά άλλα ως προς τις ουσιαστικές διατάξεις του. Σοβαρές επιφυλάξεις για την αποτελεσματικότητα του νόμου έχουν εκφράσει και τα πολιτικά κόμματα αλλά και οι μεγαλύτεροι επιστημονικοί και κοινωνικοί φορείς της χώρας, οι παρεμβάσεις των οποίων στοχεύουν, μεταξύ άλλων, προς την κατεύθυνση διεύρυνσης του πεδίου εφαρμογής του νόμου, ώστε να μπορούν να ενταχθούν σε αυτόν όσο το δυνατόν περισσότερες επιχειρήσεις. Ο νόμος, είναι αλήθεια, εισάγει πολλούς και αδικαιολόγητους περιορισμούς, οι οποίοι εμποδίζουν την πρόσβαση των επιχειρήσεων στο μηχανισμό ενώ αποκλείει, επίσης αδικαιολόγητα, τους ελεύθερους επαγγελματίες. Ενστάσεις έχουν διατυπωθεί και για το πλήθος των εγγράφων που πρέπει να συγκεντρωθεί από την πλευρά της επιχείρησης και για το πλήθος των εξειδικευμένων προσώπων που οφείλουν να συνδράμουν τον οφειλέτη στη διαδικασία (δικηγόρος, λογιστής, χρηματοοικονομικός σύμβουλος, εκτιμητής ακινήτων), τα οποία καθιστούν έτσι τη διαδικασία αρκετά κοστοβόρα και χρονοβόρα, για τον αδικαιολόγητο περιορισμό του αριθμού των Διαπιστευμένων Διαμεσολαβητών που θα εγγραφούν στο μητρώο συντονιστών και για μία σειρά άλλων θεμάτων.

Ωστόσο, δεν θα επεκταθώ σε αυτά, καθώς, όπως ανέφερα εξ αρχής, μελέτησα το νόμο περισσότερο από τη σκοπιά του Διαμεσολαβητή και όχι του Δικηγόρου και ήθελα να τον παρουσιάσω υπό το πρίσμα των βασικών αρχών της Διαμεσολάβησης, εντοπίζοντας και αναδεικνύοντας ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των δύο θεσμών. Οι προβληματισμοί που εξέφρασα, έχουν διατυπωθεί επίσημα από τα επιμελητήρια, από τον ΟΠΕΜΕΔ και άλλους φορείς, και αναμένουμε να εισακουστούν και να υπάρξουν μέχρι την έναρξη ισχύος του -τον Αύγουστο- βελτιωτικές ρυθμίσεις, ώστε ο θεσμός να καταστεί πραγματικά λειτουργικός και αποτελεσματικός και ο ρόλος του Διαμεσολαβητή να αναβαθμιστεί, να γίνει πιο ενεργός, ανάλογος των προσόντων και ικανοτήτων

που έχει αποκτήσει από την εκπαίδευσή του. Έτσι θα μπορέσει να βοηθήσει σημαντικά τη διαπραγμάτευση και την επίτευξη συμφωνίας.

Σε κάθε περίπτωση και παρά τις ατέλειές του, πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι πρόκειται για **ένα νόμο, ο οποίος τοποθετεί σε κεντρική θέση την έννοια της εξωδικαστικής ρύθμισης και αυτό είναι ομολογουμένως καινοτόμο. Θέτει επίσης για πρώτη φορά τις βάσεις γνωριμίας της κοινωνίας με τους εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης διαφορών, τους οποίους φέρνει κοντά και στα κέντρα αποφάσεων των τραπεζών, ανοίγοντας έτσι το δρόμο στη Διαμεσολάβηση.**

Ολοκληρώνοντας, δεν μπορώ να μην επισημάνω ότι πρόβλεψη εκούσιας υπαγωγής στη Διαμεσολάβηση υπήρξε και στο νόμο Κατσέλη. Όπως, όμως, γνωρίζουμε, καμία Τράπεζα δεν δέχθηκε να καθίσει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων με τον υπερχρεωμένο οφειλέτη, γεγονός που συνέβαλε στο να καταστεί ανενεργή στην πράξη η συγκεκριμένη δυνατότητα. Η εμπειρία αυτή δημιουργεί έναν επιπλέον προβληματισμό, δεδομένου ότι όλος ο μηχανισμός ρύθμισης επαφίεται στη δυνητική βούληση -υπαγωγής σε αυτόν- του οφειλέτη και των πιστωτών (όπως ακριβώς ίσχυε και στο νόμο Κατσέλη, στον οποίο η Διαμεσολάβηση δεν λειτούργησε). Εύλογα, λοιπόν, τίθεται το ερώτημα μήπως η υπαγωγή της ρύθμισης των οφειλών των επιχειρήσεων στον εξωδικαστικό αυτό μηχανισμό έπρεπε να έχει υποχρεωτικό χαρακτήρα; Να λειτουργεί δηλαδή ως υποχρεωτική απόπειρα επίλυσης της διαφοράς για τα μέρη;

Αντωνία Κιάτου

Δικηγόρος LL.M

Διαπιστευμένη Διαμεσολαβήτρια

Μέλος της Ελληνικής Ένωσης Διαμεσολαβητών